

A DIGITÁLIS GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM FEJLETTSÉGI MUTATÓI

- A DESI indexnek kezdetben öt fő területe volt, de már 2021-ben négy dimenziósra módosították azt.
- A 2014–2022 között használt módszertan alapján az EU országokat rangsorba állították. Magyarország 2022-ben, az utolsó összesítés szerint a 22. helyen állt.
- 2023-tól digitális gazdaság és társadalom indikátorokról beszélünk. Az Unió az országok közös európai digitális célok felé tett előrehaladását azok saját vállalásai mentén követi, ezért az egyes területekre vonatkozó összehasonlíthatóság korlátozott.
- Az EU tagállamai évente készítik el a digitális évtized helyzetéről szóló jelentéseiket.
- A DESI már nem önálló, hanem a „Digitális Évtized helyzete” jelentésbe ágyazva jelenik meg.
- Magyarország céljait a [Nemzeti digitalizációs stratégia 2022–2030](#) dokumentum tartalmazza.

A Képviselői Információs Szolgálat Infojegyzete a Magyarország digitális országprofilja című Infotablóhoz (2025/18.) kapcsolódóan bemutatja a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutatók (DESI) felépítését és szakirodalmi értékelését.

Bevezetés

Az Európai Bizottság a digitalizáció jelentőségét felismerve 2014 óta követi nyomon a tagállamok digitális fejlődését. Ennek egyik jelentős eszköze volt a Digitális Gazdaság és Társadalom Index (DESI), amely egységes módszertannal gyűjtött, a tagállami statisztikai hivatalok, hírközlési hatóságok, minisztériumok által szolgáltatott, kvantitatív mutatókból számított, összetett mutató.

2014 és 2022 között a területeket jellemző mutatók súlyozásával számított összetett mutató lehetővé tette, hogy az országokat egymáshoz képest, rangsorban jelenítsék meg. Az utolsó, ilyen összehasonlított adatsor a 2022-es DESI index, amely 2021-es adatokat mutatott be.

2023-tól a digitális fejlődést mérő fenti koncepció jelentős módszertani változáson ment keresztül. Jelenleg a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutatók az országok vállalásai alapján, a [Digitális Évtized 2030 szakpolitikai program](#)mal összhangban, az uniós célok felé tett előrehaladást követik nyomon. A digitális gazdaság- és társadalmat jellemző mutatók köre a technológia fejlődésével párhuzamosan megjelenő új mutatókkal bővült. A mutatókat beépítették a Digitális Évtized helyzete című jelentésbe (2023). Az Európai Bizottság 2024. évi jelentése az első, amely a nemzeti stratégiák ütemtervének értékelését tartalmazza. A dokumentum elemzi az elért eredményeket, horizontális ajánlásokat, valamint országspecifikus ajánlásokat is megfogalmaz.

A DESI 2023-TÓL

A DESI négy fő területe:

- digitális készségek,
- digitális infrastruktúrák,
- vállalkozások digitalizálása,
- közszolgáltatások digitalizálása.

A négy fő terület általában további két-három alterületre bontható. Az alterületekhez tartozó egyedi indikátorok, mutatók mérik az országok előrehaladását, teljesítményét.

Magyarország erősségének tekinthető az átlagon felüli digitális alap infrastruktúra megléte, gyengeségei között említi a 2024-es jelentés a digitális készségek terén megmutatkozó hiányosságokat és a digitális technológiák, különösen a mesterséges intelligencia gyenge vállalati integrációját.

DIGITÁLIS FEJLETTSÉG AZ EU-BAN

Az európai gazdaság globális szintű versenyképességének erősítéséhez szükség van a digitális technológiákba, infrastruktúrába és folyamatokba való beruházásokra. Az EU ezt a folyamatot a [Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásával](#) (RRF) segíti. A digitális átállásra szánt összeg mintegy 149,7 milliárd euró, amely az RRF-alap 26%-át teszi ki. A digitális átalakulás támogatására, egyes tagállamok – köztük Ausztria, Németország, Luxemburg, Írország és Litvánia – ennél többet, az előirányzatuk több, mint 30%-át fordítják. A magyar gazdaságélénkítési és alkalmazkodóképességi terv a teljes keret 29,1%-át, 1,7 milliárd eurót (a GDP 0,9%-át) különíti el a digitális átalakulás finanszírozására, ehhez a kohéziós alapból további 2,5 milliárd eurót tesz még hozzá ([Jelentés 2024](#)).

A DESI (többnyire a 2023-as koncepcióváltás előtti) értékein alapuló, a digitalizáció gazdasági hatásait elemző kutatások arra mutatnak rá, hogy a nagyon fejlett tagállamok és a DESI mutató alapján alacsonyabban rangsorolt tagállamok közötti különbség folyamatosan fennmarad függetlenül attól, hogy a csoportosítási kritérium az EU-hoz való csatlakozásuk időpontja vagy az egy főre jutó reál-GDP szintje, hiszen a fejlődés mértéke nagyjából hasonló (Kovács et al. (2022)). Elemzésük kiemeli azt is, hogy az egy főre jutó legmagasabb reál-GDP-vel rendelkező tagállamok rendelkeznek a legmagasabb digitális felkészültséggel a humán tőke és az internetszolgáltatások terén. Ausztria, Belgium és Írország vállalatai jól használják a digitális technológiát, míg Luxemburg és Németország a DESI valamennyi mutatója tekintetében kiemelkedően teljesít, amihez kiemelkedően magas egy főre jutó reál-GDP társul. Digitális szempontból Európa északi országai jobban teljesítenek, míg Kelet-Európa tagállamai lemaradásban vannak.

A GDP és a gazdasági növekedés kapcsolatát vizsgálva megerősítést nyert a tény, hogy a digitális fejlődés pozitívan hat a GDP növekedésre; ugyanakkor azonban azt

önmagában nem magyarázza (Török (2024)). Más elemzők, akik szintén a DESI index és a gazdasági növekedés összefonódását vizsgálták, arra a megállapításra jutottak, hogy az internethasználat és a közszolgáltatások digitalizációja olyan mutatókat tartalmaznak, amelyek anélkül kizárhatók az összesítésből, hogy ez jelentős hatást gyakorolna az országok felállított rangsorára (Olczyk és Kuc-Czarneska 2022). A kutatások másik iránya a digitalizáció és annak versenyképességre gyakorolt erőteljes hatását emeli ki. Az EU versenyképessége vonatkozásában azt hangsúlyozzák, hogy a szabályozás bonyolultsága és az egyes tagállamok digitális felkészültségéből fakadó különbségek szintje, valamint a digitális készségek hiányából fakadó kihívások mind az európai gazdaság versenyképességét csökkentő tényezők (Jarzębowski (2024)).

Az újabb kutatások a gazdasági hatások mellett egy másik szempontrendszer is beemelnek a vizsgálódásuk körébe: a digitalizáció és a fenntarthatóság kapcsolatát. Észtország digitális versenyképességét vizsgálva például azt állapítják meg, hogy a digitális közszolgáltatások, valamint a digitális készségek szintje az ország versenyképességének növekedésére jóval nagyobb hatással bír, mint a hálózati csatlakoztatathatóságban tapasztalható enyhe lemaradás, amely az ország 5G spektrum lefedettségének hiányából fakad. Számításaik érvényességét azonban nem terjesztik ki valamennyi Közép-Kelet-Európai országra, így Magyarországra sem (Colan et al. (2024)).

Az Európai Bizottság folyamatosan figyelemmel kíséri az Európai Unió eredményeit, [nemzetközi összehasonlításban](#) is. A digitalizációs mutatókban 2016–2021 között legjobb pontokat elérő uniós országok a világ legjobb országaihoz hasonló teljesítményt nyújtanak, például Finnország nemzetközi viszonylatban és az EU-ban is a legfejlettebb országok egyike. A digitális technológiák vállalati integrációja, valamint a digitális közszolgáltatások területe két olyan dimenzió, amelyben az EU27 tagállamai folyamatos lemaradásban vannak a legfejlettebb digitális gazdaságokhoz képest (EPRS, [2022](#)).

MAGYARORSZÁG

Digitális készségek

A digitális készségek területe olyan tudást és képességeket foglal össze, amelyek eltérő környezetben segítik a technológiák hatékony használatát. Ennek jelentőségére a COVID-19 pandémia is rávilágított.

2023-ban Magyarországon a 16–74 évesek fele (58,9%) rendelkezik alapvető digitális készségekkel, amely az EU átlag (55,6%) felett van, de elmarad a 80%-os EU-s célértéktől. 2021-hez képest a javulás közel 10%-os volt. Az IKT-szakemberek aránya (4,2%) kismértékben nőtt az elmúlt években; az uniós átlag (4,8%) alatt van. A nők aránya az IKT-szakemberek között 15,7%, az EU átlaghoz (19,4%) képest alacsonyabb (DESI [2024](#)).

Digitális infrastruktúra

A digitális infrastruktúra alatt mind a vezetékes, mind a mobil szélessávú internet keresleti és kínálati oldalt mérő mutatóit értik. Ide tartozik továbbá a vezetékes nagyon nagy kapacitású hálózat (VHCN) és az 5G lefedettségét mérő mutató is.

A vezetékes szélessávú előfizetések arányát tekintve Magyarország az EU átlag felett teljesít; 2023-ban a háztartások 84%-a 100 Mbps-nál nagyobb sebességű szolgáltatásokra fizethet elő.

A mobil 5G lefedettség a 2022-es 21,4%-ról 2023-ra 37,7%-ra emelkedett. A nagy sáv szélességet igénylő szolgáltatásokat kiszolgáló 3,4–3,8 GHz frekvenciatartományt az unióban minden 2. háztartás, Magyarországon valamivel több, mint minden 3. háztartás használhatja.

Magyarország részt vesz a [következő generációs felhőalapú infrastruktúráról és szolgáltatásokról](#) szóló közös, európai érdekű projekt végrehajtásában (IPCEI-CIS).

Új mérési mutató a peremcsomópontok száma. A [peremcsomópontok jelentősége](#) az energia-hatékonyabb működésben, az adatforráshoz közelebbi adatfeldolgozásban, adatbiztonságban rejlik. Az [EU Edge Observatory](#)

folyamatosan figyelemmel kíséri az edge-csomópontok és ökoszisztéma alakulását, annak felhasználási eseteit a tagállamokban. A peremcsomópontok számára vonatkozó kötelezettségvállalást Magyarország jelenleg nem jelentett be.

Vállalkozások digitalizációja

A vállalkozások digitális átalakulása három dimenzióban mér változásokat:

- nézi egyes technológiák vállalati elfogadottságát (digitális intenzitás);
- figyeli a vállalkozások számára rendelkezésre álló elektronikus eszközöket, rendszereket, amelyeket adatok feldolgozására, tárolására, egyéb funkciók elvégzésére használnak;
- értékeli az elektronikus kereskedelemről származó árbevétel volumenét.

Magyarországon a digitális intenzitás kiindulási értéke 2021-ben 34,5% volt, 2023-ra a KKV mintegy 53%-a, azaz minden második vállalat rendelkezett legalább alapvető digitális intenzitással ([DESI dashboard](#)).

A mesterséges intelligenciát használó vállalkozások aránya 2023-ban 3,7%, szemben a 8%-os EU átlaggal. A magyar vállalat 2030-ra az európai célérték harmada ([DESI dashboard](#)).

2023-ban a felhőalapú megoldások elterjedtsége a vállalkozások körében 37,1% (az EU átlag 38,9%), de az ezt megelőző 2021-es mérési értékhez (20,6%) képest a növekedés számottevő ([DESI dashboard](#)).

Magyarországon unikornis vállalat jelenleg nincs. Az [unikornis](#) olyan magántulajdonban lévő vállalat, amelynek értéke eléri vagy meghaladja az 1 milliárd dollárt; további jellemzője a technológia szokványostól eltérő alkalmazása, amely átformálhatja a hagyományos iparágakat.

Közzolgáltatások digitalizációja

A digitális közzolgáltatások terület az e-kormányzat (lakossági és vállalati) és az e-egészségügy iránti keresletet és kínálatot leíró mutatók csoportja, ezen szolgáltatások elérhetőségével és elterjedtségével mérhető.

A lakosságnak és a vállalatoknak nyújtott digitális közszolgáltatások területén Magyarország 100-ból 73 pontot ért el, az EU átlaga 76 pont ([eGovernment 2024](#)). Az ezt megelőző évben ezek az értékek még 68, illetve 70 pontot mutattak ([eGovernment 2023](#)). A tagállamok által bejelentett nemzeti vállalások 21 ország esetén összhangban vannak, 3 tagállam esetén – köztük Magyarország – alatta maradnak az uniós célértéknek, 3 tagállamra vonatkozóan további információval nem rendelkezünk.

2023-ban az EU összetett e-egészségügyi átlaga 79,1 pont a 100-as skálán ([E-health study 2024](#)). Magyarország 85,9 ponton áll, ezzel a 10 legmagasabb pontszámmal rendelkező ország között van.

EUROBAROMÉTER FELMÉRÉS: DIGITÁLIS ÉVTIZED

A társadalmi igényekre épített kormányzati politikák hatékonyabbak a digitalizáció terjesztésében, ezért az Eurobarométer célja ezen igények folyamatos nyomon követése.

A [2024-es felmérés](#) a digitális technológiák jövőjével kapcsolatos elképzelésekre

vonatkozó első kérdése azt tudakolta, hogy a mindennapi életben 2030-ra mennyire lesznek fontosak a digitális technológiák az egyes területeken. A 2023-as felméréshez képest a tíz válaszlehetőség mindegyikén nőtték a lakossági elvárások, a legnagyobb növekedést a távmunka; a demokratikus életben való részvétel; és az oktatáshoz való hozzáférés területén mérték ([2025/18](#). Infotabló, 2. ábra).

Arra a kérdésre, hogy a hatóságok a felsorolt digitalizációt segítő intézkedéseknek milyen fontosságot tulajdonítsanak, a lakosság a legnagyobb jelentőséget a hatékony és biztonságos digitális infrastruktúrák kiépítésében látja. Ezt követi annak biztosítása, hogy az európai vállalatok növekedni tudjanak, illetve helytálljanak a globális versenyben. Harmadikként az állami szerepvállalást holtversenyben a kutatás és az innováció biztonságosabb és erősebb digitális technológiák kialakítása érdekében történő fokozása; és a digitális technológiáknak, szolgáltatásoknak az életünkben előidézett átalakulásához nyújtott megfelelő emberi támogatása kapta ([2025/18](#). Infotabló, 3. ábra).

Források:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata (2022. december 14.) a [Digitális évtized 2030 szakpolitikai program létrehozásáról](#), OJ L 323, 19.12.2022, p. 4–26.
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a [Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról](#), HL L 57., 2021.2.18, p. 17–75.
- Colan, G. et al.: The Implications of Digitization for Sustainable Competitiveness. Annals of “Dunarea de Jos” University of Galati Fascicle I. Economics and Applied Informatics 2024/1.
- Dobos, I. – Bánhidi, Z.: Where Central and Eastern European countries stand in terms of digital readiness. Society and Economy [AKJ Journals](#) 2024
- Jarzębowski, S., et al.: The Impact of Digitalisation on the Competitiveness of European Countries. SocioEconomic Challenges, Volume 8, Issue 3, 2024.
- Kovács, T. et al.: Convergence and the Matthew Effect in the European Union Based on the DESI Index. Mathematics 10(4): 613. (2022)
- Olczyk, M. – Kuc-Czarnecka, M.: Digital Transformation and Economic Growth-DESI Improvement and Implementation. Technological and Economic Development of Economy 28: 775–803(2022)
- Török, L.: The Relationship between Digital Development and Economic Growth in the European Union. International Review of Applied Sciences and Engineering (2024)

Készítette: Dr. Szalay Klára
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Telefon: (1) 441-6486